

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล
การศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพรูตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง
โรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
The Need Assessment in Educational Measurement and Evaluation
Competency of Pre-service Teachers as Perceived by Faculty Supervisor
and Mentoring Teacher from Collaborating Schools for Teaching
Professional Development of Muban Chombueng Rajabhat University

สมภัสสร บัวรอด¹ กรองทอง พิพิธพงษ์²

^{1,2}สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง 2) เพื่อจัดอันดับความสำคัญความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพรู ในกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ได้แก่ ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูพี่เลี้ยง จำนวน 95 คน และอาจารย์นิเทศก์ จำนวน 30 คน ที่ได้รับการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าสถิติพื้นฐาน การทดสอบค่าที และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index ในการจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาวิชาชีพรูมีความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพรู ด้านการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการศึกษาสูงที่สุด ประเด็นที่เป็นความต้องการจำเป็นสูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้/จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม สร้างเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติ (Rubric Scoring) การทำแฟ้มสะสมงานเพื่อติดตามพัฒนาการระหว่าง การฝึกปฏิบัติวิชาชีพรู การใช้โปรแกรมในการวิเคราะห์ข้อมูล และการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อพัฒนา ปรับปรุง การเรียนการสอน สำหรับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพรู ได้แก่ การร่วมกันทำงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพรู และการออกแบบรายวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

คำสำคัญ : การประเมินความต้องการจำเป็น สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา นักศึกษาวิชาชีพรู

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to assess the needs in educational measurement and evaluation competency of pre-service teachers in Muban Chombueng Rajabhat University 2) to rank the priority needs in educational measurement and evaluation competency of mentoring teacher, faculty supervisor and pre-service teachers in Muban Chombueng Rajabhat University 3) to propose the approaches for developing the educational measurement and evaluation competency of pre-service teachers in Muban Chombueng Rajabhat University. The participants of this research were 95 mentoring teachers and 30 faculty supervisors. Research instruments to collect the data, a questionnaire was administered to the participants, a semi-structured interview. The quantitative data were analyzed by descriptive statistics, t-test and Modified Priority Needs Index, while qualitative data were analyzed by content analysis.

Research finding were as follows: The highest needs in educational measurement and evaluation competency were construction and assessment instrument aspect. The highest needs in educational measurement and evaluation competency each aspect were identification objective learning, construction rubric scoring, portfolio assessment, using data analysis program and feedback to learner. The approaches for developing the educational measurement and evaluation competency of pre-service teachers were the joint of stakeholder and the design of an educational measurement and evaluation course for enhance pre-service teachers in Muban Chombueng Rajabhat University.

Keywords : Need Assessment Educational Measurement and Evaluation Competency
Pre-Service Teacher

บทนำ

บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างและพัฒนาผลผลิตทางการศึกษาให้มีคุณภาพ คือ ครู ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดเจตนารมณ์ในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยบัญญัติในหมวด 7 ว่าด้วยการปฏิรูปครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรา 52 ว่า “ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญและความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง” สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดหลักสูตรวิชาชีพครู ทำหน้าที่สำคัญในการผลิตครูและพัฒนา นักศึกษาสาขาวิชาชีพครู รวมทั้งจัดกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้สอดคล้องกับสาระสำคัญที่ระบุไว้ในมาตรฐานวิชาชีพครู ประกอบด้วยมาตรฐาน 2 ส่วน คือ 1) มาตรฐานความรู้ กำหนดว่าจะต้องมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่าหรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง และ 2) มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ กำหนดว่าจะต้องผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี ผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด โดยจะต้องมีการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียนและการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ เพื่อให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในการสอน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2548, หน้า 3)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาชีพครูมีปัญหาด้านการวัดและประเมินผล ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทั้งด้านการวางแผนกำหนดวิธีการ/เครื่องมือในการวัดผล การสร้างเครื่องมือ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การใช้ผลประเมิน ฯลฯ เช่น นักศึกษาวิชาชีพครูไม่สามารถเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ไม่สามารถวัดและประเมินผลการสอนตามจุดประสงค์ที่เขียนไว้ได้ ใช้วิธีการและเครื่องมือวัดผลไม่เหมาะสม ประเมินผลอย่างไม่มีกฎเกณฑ์ ไม่สามารถวินิจฉัยเพื่อหาสาเหตุและข้อบกพร่องของผู้เรียน ไม่นำผลการประเมินไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ (อำนาจ บุญศรี และเสาวนีย์ เจียมจักร, 2553, บังอร เครือ ประกอบ และจรัสรัตน์ สว่างพลกรัง, 2548, วรธนัทพา รอดแรงคำ และภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์, 2545, กมลวรรณ ตั้งเจริญบุรุงสุข, 2545) ระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยงเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสำคัญ ในการพัฒนาความสามารถของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงกำหนดให้อาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยงประเมินการปฏิบัติงานของนักศึกษาวิชาชีพครูในสัดส่วนที่เท่ากันคือ 30% คะแนนรวมผลการประเมิน จากอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงคิดเป็น 60% ครอบคลุมงานด้านการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด สอดคล้องกับ บุญศรีสมิ์ เต็มชัย (2546) ได้สรุปบทบาทหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยงว่าเป็นผู้ชี้แนะนักศึกษาวิชาชีพครู เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และงานของครู ให้คำแนะนำช่วยเหลือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จัดให้นักศึกษาวิชาชีพครู ได้มีโอกาสร่วมมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมโรงเรียน การพัฒนา ความสามารถด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นประเด็นสำคัญประการหนึ่งที่กระบวนการผลิตครูควรให้ความสำคัญให้แก่ นักศึกษาวิชาชีพครู เพื่อให้เกิดความชำนาญกับการจัดการเรียนการสอนเตรียมตัวเป็นครูที่มี คุณภาพและมีศักยภาพในอนาคต

ในกระบวนการพัฒนาขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการวางแผนเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการ วัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาสาขาวิชาชีพครู คือ การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) ซัวเรซ (Suarez, 1990; อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2558) ได้กล่าวว่าการประเมินความต้องการ จำเป็นทำให้สามารถระบุสิ่งที่จำเป็นของผู้เรียนซึ่งนำมาใช้ในการออกแบบพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งให้เห็น จุดอ่อนของผู้เรียน ระบุจุดอ่อนที่ควรได้รับการพัฒนา ซึ่งทิศทางที่ต้องพัฒนาในอนาคตได้ ซึ่งผลการประเมินความ ต้องการจำเป็นตามการรับรู้ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะทำให้ทราบถึงสถานะของความขาดแคลนที่ทำให้เกิดปัญหาใน การปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินผลอย่างแท้จริง ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผล การศึกษาจึงสนใจประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของ นักศึกษาวิชาชีพครูตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ หมู่บ้านจอมบึงเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้วางแผนเกี่ยวกับการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การออกแบบกิจกรรม ออกแบบภาระงานที่ควรมอบหมายระหว่างเรียนรายวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อม นักศึกษาวิชาชีพครู และเสนอแนวทางการแก้ปัญหาไปยังศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อเป็นสารสนเทศในการ ตัดสินใจเกี่ยวกับแนวทางการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่เหมาะสมและสอดคล้องกับประเด็นเร่งด่วนที่ควรการ พัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
2. เพื่อจัดอันดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของ นักศึกษาวิชาชีพครู ในกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ครูที่เลี้ยงโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 867 คน อาจารย์นิเทศก์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 97 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ครูที่เลี้ยงโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 95 คน และอาจารย์นิเทศก์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 30 คน ที่ได้รับการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จากผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่อย่างน้อย 1 ปี การกำหนดขนาดกลุ่มอย่างเป็นไปตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2545, หน้า 38) ประชากรหลักร้อยละใช้กลุ่มตัวอย่าง 15-30%

2. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยใช้ขอบเขตการศึกษาจากการสังเคราะห์มาตรฐานด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของคุรุสภา สหภาพครูอเมริกา (American Federation of Teacher: AFT) สภาการวัดผลการศึกษาแห่งชาติ (National Council on Measurement in Education: NCME) และสมาคมการวัดผลแห่งชาติ (National Education Association: NEA) และงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ (คุรุสภา. 2548, ดวงใจ สีเขียว. 2549, ป็อบบาม (W.Jame Popbam). 2009, คาลล์ และคณะ (Stuart R. Kahl and other). 2013, โอโดโนแวน และคณะ (O'Donovan and other, 2012) สรุปสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาได้ 5 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผนการวัดและประเมินผลทางการศึกษา 2) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการศึกษา 3) การใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา 4) สถิติเบื้องต้นสำหรับการวัดและประเมินผลการศึกษา 5) การสะท้อนผลการประเมิน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 แบบประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (5 points rating scale) รูปแบบการตอบสนองคู่ (Dual-Response Format) กล่าวคือ ใน 1 ข้อคำถาม ผู้ตอบต้องตอบข้อมูล 2 ชุด คือ ระดับของสภาพที่เป็นอยู่จริง และระดับสภาพที่ควรจะเป็น การตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาด้านความตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามนิยาม มีค่าระหว่าง 0.67-1.00 และนำไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ .88

1.2 แบบสัมภาษณ์แนวทางแก้ไขปัญหาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง การตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ด้านความตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามนิยามมีค่าระหว่าง 0.67-1.00

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ประชุมผู้ช่วยนักวิจัยเพื่อทำความเข้าใจวิธีการตอบแบบประเมินในรูปแบบการตอบสนองคู่ (Dual-Response Format)

2.2 ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย แจกแบบประเมินไปยังกลุ่มตัวอย่างโดยมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการตอบแบบประเมิน กำหนดการเก็บแบบประเมิน เป็นต้น

2.3 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2.4 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง

2.5 การกำหนดความต้องการจำเป็นเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้สูตร Modified Priority Index (PNI_{Modified}) แล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญแบ่งออกเป็น 5 ด้าน 1) การวางแผนการวัดและประเมินผลทางการศึกษา 2) การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการศึกษา 3) การใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา 4) สถิติเบื้องต้นสำหรับการวัดและประเมินผลการศึกษา 5) การสะท้อนผลการประเมิน

2.6 สัมภาษณ์อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง เพื่อนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ก่อนสังเคราะห์เป็นแนวทางการแก้ปัญหาเพื่อนำเสนอต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ศูนย์พัฒนาวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้วย Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNI Modified) และทดสอบความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังด้วย Dependent Sample t-test

3.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปและสังเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

ผลการวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครูตามการรับรู้ของครูพี่เลี้ยงในสภาพ ที่คาดหวังและสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน แสดงว่าครูพี่เลี้ยงเห็นว่านักศึกษา วิชาชีพครูมีความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาในทุกด้าน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาตามการรับรู้ของครูพี่เลี้ยง จำแนกรายด้าน

ที่	ข้อรายการ	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่คาดหวัง		p-value
		M	S.D.	M	S.D.	
1	ด้านการวางแผนการวัดและประเมิน	3.38	0.11	4.47	0.01	.000*
2	ด้านการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	3.26	0.18	4.64	0.06	.000*
3	ด้านการใช้เครื่องมือ	3.47	0.16	4.40	0.23	.000*
4	ด้านสถิติเบื้องต้นสำหรับการวัดและประเมิน	3.57	0.07	4.40	0.16	.000*
5	ด้านการสะท้อนผลการประเมิน	3.56	0.29	4.36	0.03	.000*

2. ความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครูตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ในสภาพที่คาดหวังและสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน แสดงว่าอาจารย์นิเทศก์เห็นว่านักศึกษาวิชาชีพครูมีความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาในทุกด้าน รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาตาม การรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ จำแนกรายด้าน

ที่	ชื่อรายการ	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่คาดหวัง		p-value
		M	S.D.	M	S.D.	
1	ด้านการวางแผนการวัดและประเมิน	3.59	0.04	4.36	0.02	.000*
2	ด้านการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือ	2.91	0.09	4.48	0.03	.000*
3	ด้านการใช้เครื่องมือ	3.10	0.28	4.28	0.15	.000*
4	ด้านสถิติเบื้องต้นสำหรับการวัดและประเมิน	3.46	0.18	4.28	0.09	.000*
5	ด้านการสะท้อนผลการประเมิน	3.52	0.27	4.57	0.01	.000*

3. ผลการจัดลำดับความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล การศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู วิเคราะห์โดยใช้สูตร Modified Priority Index (PNI Modified) เป็นการถ่วง น้ำหนักโดยหาผลต่างของสภาพที่คาดหวัง (Importance: I) กับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (Degree of Success: D) และหารด้วยค่าสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน แล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญ ผลการจัดลำดับความสำคัญแสดงดัง ตารางที่ 3-4

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัด และประเมินผลการศึกษา ตามการรับรู้ของครูพี่เลี้ยง

ที่	ชื่อรายการ	D	I	PNI _{mod}	ลำดับ ความสำคัญ
1	ด้านการวางแผนการวัดและประเมิน	3.38	4.47	0.39	3
2	ด้านการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	3.26	4.64	0.56	1
3	ด้านการใช้เครื่องมือ	3.47	4.40	0.41	2
4	ด้านสถิติเบื้องต้นสำหรับการวัดและประเมิน	3.57	4.40	0.27	5
5	ด้านการสะท้อนผลการประเมิน	3.56	4.36	0.35	4
	รวม	3.45	4.46	0.40	

จากตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์การประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผล การศึกษาตามการรับรู้ของครูพี่เลี้ยง พบว่า มีความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ทุกด้าน ด้านที่มีความต้องการจำเป็นอันดับแรก คือ ด้านการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีค่าดัชนี PNI Modified = 0.56 รองลงมาคือ ด้านการใช้เครื่องมือ มีค่าดัชนี PNI Modified = 0.41 ด้านการวางแผนการวัดและ ประเมิน มีค่าดัชนี PNI Modified = 0.39 ด้านการสะท้อนผลการประเมิน มีค่าดัชนี PNI Modified = 0.35 และ ด้านสถิติเบื้องต้นสำหรับการวัดและประเมิน มีค่าดัชนี PNI Modified = 0.27

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์

ที่	ข้อรายการ	D	I	PNI _{mod}	ลำดับความสำคัญ
1	ด้านการวางแผนการวัดและประเมิน	3.59	4.36	0.24	5
2	ด้านการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	2.91	4.48	0.68	1
3	ด้านการใช้เครื่องมือ	3.10	4.28	0.54	2
4	ด้านสถิติเบื้องต้นสำหรับการวัดและประเมิน	3.46	4.28	0.30	4
5	ด้านการสะท้อนผลการประเมิน	3.52	4.57	0.37	3
	รวม	3.32	4.39	0.43	

จากตารางที่ 4 แสดงการวิเคราะห์การประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ พบว่า มีความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาทุกด้าน ด้านที่มีความต้องการจำเป็นอันดับแรก คือ ด้านการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีค่าดัชนี PNI Modified = 0.68 รองลงมาคือ ด้านการใช้เครื่องมือ มีค่าดัชนี PNI Modified = 0.54 ด้านการสะท้อนผลการประเมิน มีค่าดัชนี PNI Modified = 0.37 ด้านสถิติเบื้องต้นสำหรับการวัดและประเมิน มีค่าดัชนี PNI Modified = 0.30 และด้านการวางแผนการวัดและประเมิน มีค่าดัชนี PNI Modified = 0.24

4. สรุปประเด็นที่มีความสอดคล้องกันในลำดับความสำคัญสูงที่สุดจากการประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครูตามการรับรู้ของครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ ได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ประเด็นที่มีลำดับความสำคัญจากการประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาสูงสุด

องค์ประกอบ	ประเด็น
ด้านการวางแผนการวัดและประเมิน	การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้/จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
ด้านการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	สร้างเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติ (Rubric Scoring) ที่มีคุณภาพ
ด้านการใช้เครื่องมือ	การทำแฟ้มสะสมงานเพื่อติดตามพัฒนาการระหว่างการศึกษาฝึกปฏิบัติวิชาชีพ
ด้านสถิติเบื้องต้นสำหรับการวัดและประเมิน	การใช้โปรแกรมในการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น MS excel, EVANA เป็นต้น
ด้านการสะท้อนผลการประเมิน	การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอน

5. ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ได้เสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู สรุปได้ 2 ประเด็นหลัก คือ

5.1 การสื่อสารระหว่างมหาวิทยาลัยกับโรงเรียนร่วมพัฒนาวิชาชีพ ให้มีลักษณะของการร่วมกันทำงาน เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับไปยังนักศึกษาในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และให้มีช่องทางการสื่อสารระหว่างนักศึกษาวิชาชีพครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

5.2 การออกแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกับการสังเกตการสอน การทดลองสอนให้มีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันเพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเองจนบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง รวมทั้งการออกแบบรายวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาให้ทันสมัยกับยุคปัจจุบัน

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู ตามการรับรู้ของครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ โดยการทดสอบค่าที (t-test) พบว่า สภาพที่คาดหวังและสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์เห็นว่านักศึกษาวิชาชีพครูมีความต้องการจำเป็นด้านการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือสูงที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกภูมิ จันทรวงศ์ และคณะ (2555) ที่พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูต้องการฝึกปฏิบัติจริงในการสร้างข้อสอบมากที่สุด ทั้งนี้ กัลยวิสาข์ ธาราวร (2558) ได้วิเคราะห์สาเหตุของการขาดทักษะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาว่ามีสาเหตุมาจากจำนวนหน่วยกิต และการฝึกปฏิบัติที่น้อยเกินไประหว่างการเรียนการสอน

2. ประเด็นที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุดในด้านการวางแผนการวัดและประเมินผลการศึกษา คือ การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้/จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ด้านการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ คือ สร้างเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติ (Rubric Scoring) ที่มีคุณภาพ ด้านการใช้เครื่องมือ คือ การทำแฟ้มสะสมงานเพื่อติดตามพัฒนาการระหว่างการฝึกปฏิบัติวิชาชีพ ด้านสถิติเบื้องต้นสำหรับการวัดและประเมินผลการศึกษา คือ การใช้โปรแกรมในการวิเคราะห์ข้อมูล และด้านการสะท้อนผลการประเมิน คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอน มีความสอดคล้องกับสภาพการประเมินในยุคปัจจุบันที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น การใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์ช่วยในการวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบ หรือแนวคิดการประเมินแนวใหม่ เช่น การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) จากแฟ้มผลงานจากการปฏิบัติ และการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for learning) เป็นต้น

3. แนวทางแก้ไขปัญหาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการออกแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกับการสังเกตการสอน การทดลองสอนให้มีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน มีลักษณะที่สอดคล้องกับแนวคิดพื้นที่ที่สาม (Third Space) ของลีวีส (Lewis, 2012) เป็นการลดช่องว่างระหว่างการนำภาคทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ ในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในมหาวิทยาลัย เพื่อแก้ปัญหาของการไม่สามารถเชื่อมต่อระหว่างการนำทฤษฎีไปใช้ ทำให้ต้องมีการปรับโครงสร้างการฝึกประสบการณ์ในโรงเรียนของนิสิต เพื่อที่จะผลิตครูให้มีความโดดเด่น

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาแนวทางแก้ปัญหาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู ตาม ทักษะของครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์มีประเด็นเรื่องการสื่อสารระหว่างนักศึกษาวิชาชีพครู ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนั้นควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี สื่ออิเล็กทรอนิกส์มาเป็นเครื่องมือช่วยการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เช่น E-Portfolio เพื่อติดตามพัฒนาการระหว่างการฝึกปฏิบัติวิชาชีพ อีกทั้งยังเป็นการประเมินตามสภาพจริงและฝึกให้นักศึกษาวิชาชีพครูได้เกิดการเรียนรู้ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาจากประสบการณ์จริง

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบจำแนกตามสาขาวิชา เนื่องจากธรรมชาติของศาสตร์ในแต่ละสาขาอาจมีความต้องการจำเป็นแตกต่างกัน เช่น สาขาวิชาพลศึกษา อาจมีความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการประเมินภาคปฏิบัติสูงกว่าสาขาวิชาสังคมศึกษา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ ตั้งเจริญบำรุงสุข. (2545). การศึกษาความต้องการการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตฝึกสอนสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัลย์วิสาข์ ธาราวร. (2558). การประเมินความต้องการจำเป็นของครูเพื่อการพัฒนาความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บังอร เครือประกอบ และจุรีรัตน์ สว่างพลกรัง. (2547). การศึกษาความเห็นของครูที่เลี้ยงที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- บุญศรีสมิ์ เต็มชัย. (2546). การพัฒนาแบบประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงใจ สีเขียว.(2549). การพัฒนาระบบการประเมินนิสิต/นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามแนวคิดการประเมินแบบ 360 องศา. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวัดและประเมินผลการศึกษา, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณทิพา รอดแรงคำ และภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์. (2545). ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตสาขาการสอนวิทยาศาสตร์. ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2544, วารสารเกษตรศาสตร์. 23, 104-117.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2548). **มาตรฐานทางวิชาชีพทางการศึกษา**. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุวิมล ร่องวานิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำนาจ บุญศรี และเสาวนีย์ เจียมจักร. 2553. การศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารและครูที่มีต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เอกภูมิ จันทรวงศ์, ชาตรี ฝ่ายคำตา และวรรณทิพา รอดแรงคำ. (2555). การศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูหลักสูตร การผลิตครู 5 ปี: รายวิชาการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครู. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 31(2), 1345-1357.
- Lewis, Elicia. (2012). Locating the third space in Initial Teacher Training, *Research in Teacher Education*, 2(2), 31-36.
- O'Donovan, Price, M., Rust, C.,B., Handley, K., & Bryant, R. (2012). **Assessment literacy: The Foundation for Improving student learning**. Oxford: Oxford Brookes University.
- Stuart R. Kahl, Peter Hofman and Sara Bryant. (2013). **Assessment Literacy Standards and Performance Measurement for Teacher Candidate and Practicing Teachers**. 7 September, 2015, www.memphis.edu : <http://www.memphis.edu/caep/caep/assessment-literacy-in-teacher-preparati.pdf>.
- W.Jame Popham. (2009). Assessment Literacy for Teachers: Faddish or Fundamental?. *Theory Into Practice*. (48), 4-11.